

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Politikai társulás.

Minden fentartás és utógondolat nélkül írjuk alá azt a tételt, hogy a politikában is az erkölcsi elvek zsinórmértéke szerint kell intézni minden egyes eljárást, a szerint kell megbírálni a tényeket, egyesek és pártok cselekedeteit.

Az a tan, hogy a politikában csak érdek és hasznossági szempont uralkodhatik, Machiaveli iskolájának a tana, melynek gyakorlati vonatkozásait a liberalizmus nagy tökélyre fejlesztette. Az újabb időben III. Napoleon császár volt ennek a tannak legravaszabb mestere, kinek politikája az ámítás és rászedés művészete volt. Bismarck szintén machiaveliánus volt, de ő ennek a tannak csak az alapelvét vallotta, azt t. i., hogy a politikában nincs erkölcs, de már a gyakorlatban eltért az iskola hagyományaitól, a mennyiben az ámítás helyére az erőszakot tette. Ennyiben Bismarck retrográd irányba terelte az iskolát, a mit a liberalizmus zokon is vett tőle.

Nálunk Tisza Kálmánban testesült meg a machiavelizmus elve. Ő olyan volt, a minőknek a szabadelvűség óhajtja látni azokat az államférfiakat, a kik elég lelkiismeretlenek ahhoz, hogy a politikában az erkölccsel minden közösséget meg-

tagadjanak. Ravasz volt, önző, hitegető, az eszközökben cseppet sem válogató, a rászedésben nagy mester. Utódai már csak kontár-machiaveliánusok voltak. Bánffy megpróbálta követni Tiszát, de nem tudta, mert sokkal erőszakosabb volt, mint a mennyire ravasznak kellett volna lennie. Ő sem képviselte ennél fogva azt a liberalizmust, melynek politikai alapelve: légy erkölcstelen, de ravasz.

Hogy Széll Kálmán, mint kormányelnök milyen előmenetelt tesz az erkölcs nélkül kormányozni szerető szabadelvűség iskolájában, még nem tudjuk. Pártjában vannak Tiszaisták, vannak Bánffyánusok, vannak mixtum compositumok, azaz emberek, a kik sem Tiszának a ravaszságát, sem Bánffynak az erőszakosságát a maga egészében nem akarják, hanem csak valamit fogadnak el úgy az egyikből, mint a másikkól, hogy sem erkölcsteleneknek, sem gyengéknek ne látszassanak. Ezek a dissidensek, kiket azonban a Tiszaisták és a Bánffyánusok nem tartanak telivér liberálisoknak.

Végre vannak Széll Kálmán pártjában lehetetlenségre vállalkozott emberek, kik a politikát az erkölccsel összhangba hozni törekcsenek. Ezek a volt nemzeti pártiak, kik úgy látszik újabb 25 esztendeig meddők akarnak lenni, midőn a

szabadelvűség terén összekötő kapcsokat keresnek a politika és az erkölcs között, holott a szabadelvűség a kettő között természetes választó falat emel.

Úzzön különben bárminő szédelgést a liberalizmus politikája az erkölccsel, annyi bizonyos, hogy a néppártot ez a politika egy tapodtnyira sem terelheti el az álláspontjától, mely az erkölcsi elvek szigorú tiszteletét követeli a párttól. A néppárt azt vallja, fennen hirdeti, hogy minden politikai cselekedetnek, a párt minden tényének, egész eljárásának a keresztény erkölccstan szempontjából kifogástalannak kell lennie. Ezen elv ellen eddig a párt legkisebbet sem vétett. Egyesek talán túlbuzgóságból, vagy a harc hevében kicsaptak az önuralom és önmérséklet medréből, szenvedélyeiktől elragadtatva talán a személyes ellenszenv terére mentek át, ez megtörténhetett, hiszen az ilyen egyéni megtévedésektől egyetlen egy párt sem maradhat érintetlen, de maga a néppárt, mint politikai szervezet sem a jog, sem az igazság, sem a törvény ellen eddig a legkisebbet sem vétett.

Minden tényével ez a párt bátran léphet a legszigorúbb erkölcsbíró ítélőszéke elé.

A néppártnak ezt az erkölcsi épségét, egyesek véleménye szerint: a küszöbön

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A chiemseei kastély.

Irta: **Mittuch József.**

(Vége.)

Ha ragyogó színösszhangzat volt a viola és arany, annál kedvesebben esik a szemnek a következő ökörszem teremnek zöldje és aranya, mely nevét onnan nyerte, hogy világosságát az ökörszemhez hasonló gömbölyded két ablakból nyeri.

A mennyezetkép — mely mondhatni a festmények legszebbje — Aurorát jelképezi a mint az Oceanból emelkedve Astráosnak a reggeli csókot följánlja. Itt vannak a kastély legnagyobb tükrei s ugy ezek, mint a tükörajtók visszképei, sokkal nagyobbak tüntetik föl a termet, mint a milyen tényleg. Itt van a finom kivitelű XIV. Lajost ábrázoló bronz lovasszobor — mely a legutolsó részletig remek finomsággal van vésvé.

Ezekhez ha vesszük a gardinák és butorok selyem damasztján a nehéz domborhímzést, a konzolokat s gazdagon aranyozott gyertyatartókat, nemkülömben a három pazar kristálycsillárt — ez oly élénken hat lelkünkre, hogy alig vagyunk képesek elbucsuálni e teremtől, pedig a szomszédos

pazarfényre százsoroson felülmulja azt. Ez a diszhálóterem. Színe bíbor és arany. A művészet és műipar versenyzett e terem kiállításán s innen támadt, hogy valóban e fényes dísz láttára az ember odaszegeződik a parkettre és szájátva bámulja az elérhetetlennek látszó gyönyörűséget. Az aranyhímzéstől alig látni a bíborfüggönyt, melynek egy-egy szárnya egy mázsát nyom. Ilyenek a portierek, gobelinek, butorok, draperiak, ilyen az ágymennyezet is. Maga az ágy fél millió márkába került. A padlón csupa francia lilium van palisander és ébenfából kirakva. Tükrök, porcelláncsokrok váltakoznak kimért rendben. A ágy előtt hatalmas kandelaberek, a terem közepén egy 108 lángrú csillár, minden tükör előtt karos gyertyatartók, egyszóval tollal le nem írható pompa.

Az ágytól balra áll a toilette-asztal, bronzmosdó készlettel, minden darabja finoman eizelálva, jobbra meg az aranyhímzésű faragott imazsámoly, fölötté sz. Mária és szt. Lajos képével.

A fal minden legkisebb terét képek díszítik, melyek közül megemlítem csak festőművésznünk Bénéur képeit: a burgundi herceg keresztelését, esküvőjét, a siami küldöttség fogadtatását és a Lajosrend megalapítását.

Magában véve így is ragyogó a kép, melyet teljes napvilágnál a terem nyújt, de igazabb ak-

kor, ha bíborselyemmel bevonják az ablakokat, s ennek misztikus fényénél tekintjük a mesés kincseket érő hálószobát.

Innen lépünk a tanácssterembe, melynek kék arany az alapszíne. Középen áll a tanácsasztal nehéz kék arany hímzésű talárával leterítve, ugyanolyan színű zsöllyekkel. A legfelsőbb zsöllye támlájára a királyi korona van hímözve. Két kandelaber, egy 96 lángrú csillár, számos fali gyertyatartó díszíti a termet. Legszebb remeke az ugynevezett Lajos óra, 2 m. magas. Minden óratésnél megnyílik egy szárnyasajtó, melyben megjelenik XIV. Lajos s a fölötté szálló fellegekben egy géniusz babérkoszorút nyújt feléje.

E teremből lépünk a kastély leghatalmasabb, méreteiben legfönségesebb terére a nagy galériára, mely elfoglalja a kastély egész első emeleti, a tóra nyíló frontját, mely a szomszéd két kisebb teremmel 100 m. hosszú.

Falai fehér márványból valók, hatalmas, díszes kariatidák tartják a boltozatot. Ez határozottan felülmulja a versaillesi galériát.

Mindkét oldalán egyenlő távolságban állanak az aranytól csillogó kandelaberek, melyek mindegyik műremek. A mennyezetről csüng 33 nagy csillár, mely bizonyos mechanikus szerkezettel egyszerre leereszthető s föluzható. Az ablak,

álló választások kemény próbára teszik. Minthogy egy kisded országgyűlési képvisellel bíró és anyagi eszközökkel csak nagyon korlátozott mérvben rendelkező párt nem állíthat minden körülményben jelöltet, a hol különben tekintélyes számú elvbárártai vannak, könnyen előadhatja magát az az eset, hogy a párt más politikai pártokkal a választási küzdelemre társulni kénytelen.

Ez az eset nézetünk szerint mindenütt bekövetkezik, a hol a néppártnak számot tevő ereje van és a hol több jelölt küzd egymás ellen, kik közül az egyik a néppárt politikai törekvéseivel közelebb áll, vagy egyéni jellemére nézve nagyobb biztosítékot nyújt az iránt, hogy parlamenti tevékenységét a tisztesség és igazságosság jegyében fogja kifejteni. Közelebb áll pedig a néppárthoz a liberálisok azon csoportja, mely agrár-programmal megy be a választási küzdelembe. Ennek a csoportnak közgazdasági követelése a néppárté nemű követeléseivel az összes lényeges pontokban találkoznak. Közelebb áll továbbá a néppárthoz a függetlenségi pártnak az a töredéke, mely Ugron Gábort vallja vezérének. Ez a töredék is agrárius, hiva a kath. autonómiának és tagjai jellemes, önzetlen férfiak, komoly politikusok.

Közelebb áll a néppárthoz egy olyan jelölt is, ki bár egy párthoz sem tartozik, de közgazdasági vagy politikai elveire nézve a néppárt céljaival rokon célokra törekszik.

Mindezen esetekben a néppártnak állást kell foglalnia a hozzá közelebb álló jelölt mellett. A közömbösség, a választási harcok télen szemlélése ily helyzetekben egyet jelentene a politikai tevékenység pangásával. Pedig semmiféle pártvezérlés nem engedheti meg, hogy a párt politikai tevékenységében bármely ponton pangás álljon be, mert a pangás alatt úgy megromlik, degenerálódik az egész párt szervezet, mint a hogy dege-

nerálódik a csatamező a hadtest, mely hosszú időn át tétlenségre van kárhoztatva. A pangás kiöli az emberekből a lelkesedést, a kedvet, mely minden párt szervezetnek az életető eleme.

De vajjon nem jön-e a néppárt összetartozásába az erkölcsi élvekké, midőn valamely meghatározott esetben liberális, vagy függetlenségi jelöltet támogat? Erre a felelet nagyon könnyű. Általános érvényű erkölcsi elv az, hogy ha az ember a jót nem szerezheti meg egészen, szerezze meg legalább annak egy részét. Vannak nálunk pártok, melyeknek a programjában, mint fentebb érintettük, van valami jó. Vannak azután pártok, melyeknek a programjában semmi jó sincs. Ilyen a Tisza-Bánffy-féle frakció és a Kossuth-párt. Ezeket a néppárt soha, semmi feltétel alatt nem támogathatja. De amazokat igenis támogathatja erkölcsi integritásának minden sérelme nélkül.

Ezzel a támogatással a párt legalább egy állást vív ki magának azon a téren, melyet egészen meglődzni nem bír; programjának legalább egy pontja számára szerez képviselést az országgyűlésen, ha már az egész számára nem szerezhet.

Annak az ellenvetésnek, hogy ily esetben a néppárt megerősíti szavazatával a liberális, vagy a függetlenségi pártot, nem tulajdoníthatunk súlyt. Az a közgazdasági program, melyet az agráriusok vallanak magukénak nem erősíti, hanem gyengíti a liberalizmust, mely merkantilista egész valójá szerint. Egy komoly függetlenségi pártnak a keletkezése pedig nemzeti érdek, melyet ha előmozdít a néppárt, hazafias dolgot cselekszik vele.

Lehetséges tehát politikai társulás a néppárt és más pártok között. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy nagyon indokoltan tartjuk pártvezetőségünk azon kivánságát, hogy ily társulás felett az adott esetekben ne egyesek döntsének, hanem maga az országos pártvezetőség.

melyedésekben borsgyavázak állanak, melyek narancsokat hordanak. A tizenhét nagy ivóablak fehér gardinával van bevonva s az átelleni épület magasságba 10 m. magas tükörtáblák vannak illesztve, melyek ezerszeresen visszaverik a csillárokon csüngő üvegkristályok fényét. A mennyezetet, annak minden bordázott területen a legszebb freskók vannak, melyek előállításában egymással versenyeztek München legnevesebb művészei.

Hogyha már a napvilágnál is ily elragadó látványt nyújt a galéria, milyen pazar fényben uszhatott akkor, ha a király parancsára kigyuladt a 2188 gyertya lángja? Ragyogott minden, fénytenger borult a teremre s így megvilágítva a kastély ablakai, ha a néma éj árnya ráborult az erdőre s tóra, tündéri álomképpé varázsolták a lakot. Kint nyugatról nagy tömegekben gyönyörködött a nép a szóródó fényen... bent meg a magányos király diacsugaraktól övezve fel s alá sétált, mialatt izzó agyában föllevenedett a ragyogó kép, mely hajdan XIV. Lajos idején a versaillesi nagy galérián lejátszódott. Ott lüktetett az élet, zajos volt mind — itt siri csönd, csak lepte hallatszottak s a lassan égő gyertya sercege... pattogása.

A galériától balra van a béke terme. Alap-

színe kék arany képek, freskói a békét jelképezik. Jobbra tölgyfa a laboru terme XIV. Lajos márvány relief lovas képével. A festmények veres harcokat örökítenek meg ugyanazt jelképezik Caracalla, Márk Aurél, Septimius és Nero mell-szobrai.

Innen kezdődnek a király priváttermei. Első a hálószoba. Alapszíne kék. Itt is, mint a díszhálóteremben az ágy művésziösen faragott fabalustráddal el van kerítve. Takarója aranyesillagokkal himzett selyemszőnyeg, középen aranymonogrammal. Ebben az ágyban halt II. Lajos összesen 28-szor.

Az ágy melletti iratszámoly valódi műretek s a fölötté alkalmazott szt. Hubert legendáját feltüntető selyemmel himzett kép a legfinomabb festménytől meg nem különbözethető.

Gyönyörű képek díszítik a falakat, de mindezeknél érdekesebbek a karosgyertyatartók, az álló óra, mely XV. Lajost álmlában ábrázolja, a mint Minerva neki Franciaország jövőjét megjósolja, első sorban pedig bálmulatba ejt az ágy két oldalán álló egy darab faból faragott, dusan aranyozott két palma, melynek lombszővevénye valóban művészi kivitelű.

Ezenk szomszédságában van az öltözőszoba, melynek rózsaszíne kellemesen hat a szendelőre.

A politizáló Fmke.

A felvidéki magyar közművelődési egyesület vezető emberei ügylátszik elérkezettnek látják az időt arra, hogy ebből a nagyhivatású társadalmi egyetből, melyhez megalakulásakor annyi reményt fűztünk, politikai agenturát csináljanak.

Nem volt elég, hogy az egyesület elnöki székebe egy Károlyi István gróf helyére politikailag exponált és alaposan kompromittált embert ültettek, a nyitrai főispánt, kinek képességei itt is oly meddőknek bizonyultak be, mint minden téren, a hol nem a hatalmi erőszak nyújtja az embernek a boldogulás eszközeit, hanem az ész és a társadalmi egyetértés szellemétől felkarolt és támogatott egyszerűtet.

Nem volt elég, hogy az egyesület élén az ügyvezető alelnökséget megtarthatta dr. Janits Imre, az 1895-iki nyitrai mandátum elfogadója, a kitől minden embert, a ki a politikai feddhetlenséget az egyéni és férfiúi jellem kiegészítő részének tartja, feneketlen ür választ el.

Nem volt elég, hogy az egyesület titkári állását egymásután két ízben olyan emberekkel töltötték be, kik az egyet nyújtotta kulturális eszközöket több-kevesebb ügyességgel, nyílt és titkos törekvésekkel a protestantizmus érdekeinek előmozdítására használták fel.

Mindezt az egyesület független tagjai és ezek között a nagyszámú papság, mely már hivatásánál fogva leghasznavehetőbb és legbuzgóbb munkása a magyar közművelődésnek, szó nélkül túrték és ha egyes, nagyon kínos, és az egyesületre nézve káros jelenségek hatása alatt némelyek feljajdultak és a nyilvánosság előtt fejszóáltak, ezek a felszólalások csak a felháborodott közérület pillanatnyi kitörései voltak, melyek lecsillapodtak, mielőtt az elégedetlenekek az egyesületből való tömeges kilépésre indították volna.

Lecsillapodtak azok a kitörések, mert a kik jogosan felháborodtak az egyet népszerűtlen, az összetartást bomlasztó és az együttműködés kedvét laukasztó vezetősége ellen, még mindig reményltek, hogy a viszonyok változásával új, minden politikai és vallási meggyőződést tisztelő férfiak kerülnek az egyesület élére, vagy ha megmaradnak a régiék, ezek a politikai pártszolgálatok köréből kilépve az egyesület ügyeinek és első sorban a megsérült tagtársi közérület összeforrasztásának szentelik idejök és erejököt.

De, a kik ebben a reményben ringatták magukat, keserűen csalódtak. A felvidéki magyar közművelődési egyesület vezető emberei nemesak

Az egész mintegy XVI. Lajos és Maria Antoinette-nek van szentelve, mert úgy a szobrok, mint a képek róluk s szomorú végükről regelnek.

Mellette van a dolgozószoba. A függönyök, butorok zöld bársonnyal bevonva. Nagyszerű kiállítás a mesés kincscsel fölerő iróasztal, mely mellett áll a királytól is használt, rózsafából faragott, háttámláján a királyi koronával ékített zsölyeszék. Remek az elefántóra, a 1 1/2 m. magas sziklaóra, mely a napot mutatja a körülötte forgó föld és nap mozgásával és a csillagászóra, mely a bolygórendszerrel a holdváltozásokkal s kellettel feltünteteti.

Következik a pihenő vagy vadászszoba. A falak fadaragványokkal fődve, csupa fa, csupa lomb, közötté szökdecselő faragott madarak, közbe-közbe tükörök, a lombsátrak alatt nyugvó locák. A festmények vadászjeleneteket ábrázolnak. Innen nyílik a porcellán vagy a dohányzó szoba. A falak porcellánra festett képekkel díszítvők. Az ajtófa is porcellánnal van bevonva, melyre a négy évszak és négy allegoriat képek van festve. Ezek egyike a történelem II. Lajos kicsiny mellképével van ábrázolva s ez a szerencsétlen király egyetlen egy kepe az egész kastélyban.

Közvetlenül e mellett van az ebédlőszoba, faragványai vadászati és halászati jeleneteket

hogy nem hagytak fel a liberális pártszolgálatok-
kal, a mely téren igazságtalanságaikkal, vakme-
rőségük és jogtiprásaikkal annyi keserűséget és
visszavonást okoztak, hanem lelkiismeret furdalás
nélkül vigan folytatják azokat jellemezhetetlen
cinizmusból, vagy az ostobaság határait érintő
együgyűségéből.

Mert igazán lehetetlen másnak, mint ciniz-
musnak, vagy páratlan együgyűségnek tartani
azt a szerepet, melyet a Fmke három főembere,
Thuróczy Vilmos, dr. Gyürky Géza és Clair Vil-
mos a július 23-iki privigyei választásnál ját-
szottak.

A főispán most is a közigazgatási apparátus
egész erejét rávetette a privigyei kerületre. Az
ő intézkedéséből, vagy jóváhagyásából, de min-
denesetre az ő tudtával történt, hogy a választási
főkörtések a liberális párton a közigazgatási
közégek voltak. Az ő tudtával kellett történnie
annak is, hogy a megye emberei most is felhasz-
nálták a liberális választási manővernek minden
eszközét, kivéven a nyílt jogfosztást, melyhez nem
mertek folyamodni, mert a kormány feje, a kit
a főispán alkalmazkodási kénytelenségéből egy-
kissé mégis csak respectál, adott szavával köte-
lezte magát a törvény, jog és igazság tiszteletére.

Ez az egyik liberális pártszolgálatokat tel-
jesítő férfi, a kit a Fmke elnöki székeben tisz-
telhetünk.

A másik Dr. Gyürky Géza az egyesület ügy-
vezető alelnöke, kit ezen állása nem feszélyezett
abban, hogy választási elnöknek menjen Privi-
gyére. Maga is liberális és liberálisok is küldték
ki, más célból tehát nem mehetett oda, mint hogy
szolgálatokat tegyen pártjának. Tett is, s hogy
nem követett el pártja érdekében törvénytelen-
séget, az a becsületérzetét előnyösen jellemzi, de
nem menti fel őt a könnyelműségnek, vagy meg-
gondolatlanlanságnak vádjá alól, melylyel a közvéle-
mény méltan sújtja azokat, kik élkező társadalmi
szereplések ellenére szükség nélkül pártpolitikai
szolgálatok teljesítésére vállalkoznak.

De úgy Dr. Gyürkynek, mint a főispánnak
a szereplése a privigyei harctéren magában véve
talán nem is tette volna oly szembeötlővé azt a
visszasságot, melyet az ilyen szereplés nagy tár-
sadalmi érdekek szolgálatában álló férfiaknál szül,
ha nem jelenik meg azon a harctéren a Fmke
harmadik oszlopos embere, Clair Vilmos, az egye-
sület főtitkára.

Ezt az annak előtte nagyon igénytelen em-
berket, de nem nagyon igénytelen szabaddómivest,
kinek multjáról itt keveset, jelenéről valamit, a
nemzettség fájáról pedig semmit sem tudunk, sza-

abrazolnak. Történeti képek díszítik a falakat s
magas konzolokon állanak XV. Lajos, Ventimille,
Mailly, Chateayroux és Pompadour mellszobrai.

A szoba közepén álló asztal súlyesztő szer-
kezettel a földszintre bocsátható, honnan megte-
ritve lassan az ebédlőbe emelkedett. Rajta áll egy
porcelláncoskor s fölötté leng a világ legnagyobb
108 lágú porcelláncsillárja, melynek minden szála,
minden virágkelyhe a legiligránabb munka. Az
ebédlőből jutni a kis galériára, mely utánzata
kicsiben a nagy, ugyanazon pompa, fény mint
ott, csak a képek, szobrok, kandeláberok mások.

Innen kilépve az elhagyatottság, pusztaság
képe tárul elénk, mert a befejezetlen szárny fő-
lépésőjére léptünk, honnan a nyers, pusztá falak
merednek felénk, csak a rájuk szegzett táblák
fölrásai jelzik, mit akart II. Lajos itt előterem-
teni. Nehogy azonban az idegen e sivár kép hatása
alatt távozzék a tündérhelyről, levezetik még a
fürdőszobába, melynek vitzartója márvánnyal van
kírákva. A képek „Venus születését és toilette-
jét“ ábrázolják, a delfinek, Nereidák és Tritonok
játékaival a tenger sziklás partjain. Kifakultak,
foltosak már, a vízgőz megrongálta őket.

Utolsó fölesillanása a tündéri pompának a
szomszédos öltözőszoba, melynek számtalan ügye-
sen összeállított tükre s azok százsoros vissza-

badkőmivési befolyás tolta fel az egyesület nya-
kára a protestánsok támogatása és az elhetetlen-
ségükről híres katolikusok aszisztenciája mellett.

Jóllehet teljesen ismeretlen volt az ember
származása, egyéni jelleme, a nyitrai felületesség,
melyet minden bolond, a ki valami újat mond,
vagy tesz, az orránál fogva vezethet, lovaggá
ütötte a titkár urat és kihíresztelte őt a becsület-
kódex kapacitásának. Vajjon a kapacitás híre a
kódex, vagy a becsület körül szárnyalt-e, azt nem
tudjuk, elég az hozzá, hogy a privigyei választá-
son, mint a becsület lovagja jelent meg, leereszt-
tett sisakrostélylyal, melyet nem vont fel, mert
nem volt rá alkalma és így nyílt ábrázatját nem
pillanthattuk meg.

Annyit azonban mégis megtudtunk róla, hogy
mérközésre kész lovag, a ki kardját és pisztolyát
ajánlotta fel a liberális pártnak, az igaz elvek
fegyvereivel küzdő néppárt ellen.

Titkár Úr! Minek választotta meg Önt a
felvidéki közművelődési egyesület, a kultúrérde-
kek és törekvések harcosának-e, vagy politikai
vigének, ki a liberalizmus árúit az athléta-klub-
ban elsajátított virtussal kész ajánlani és az em-
berekre ráoktrojálni? Bokros teendői mellett van
Önök ideje arra, hogy politikai választásokon,
mint bizalmi férfi szerepeljen és szelkakas-
kodjék?

Ha Ön nem csak drágán fizetett tisztviselője
a kulturegyletnek, hanem annak őszinte híve és
barátja is, mondja meg, meynyit jövedelmez Önnök
az az erőmutogató szolgálat, melyet Privigyén a
liberális pártnak tett és úgy látszik az általános
választások alatt is tenni hajlandó, hogy az egye-
sület közgyűlésén valami puritán ember az Ön
fizetéséből ugyanynak a törlését indítványoz-
hassa.

Gondolja meg kérem, mi lenne Önnel, ha
Ön úgy a néppárt érdekében exponálta volna
magát? Azt mondanák Önnök a liberálisok: Pak-
kolja össze a batyuját és menjen oda, a hon-
nét jött.

Eszét vesztette volna a néppárt, ha ha-
sonló megtorlással nem elne. Azért Titkár úr,
pakolja össze a batyuját és tanácsolja ugyanazt
Thuróczy Vilmos, meg dr. Gyürky Géza uraknak
is, mert különben mi pakkolunk és tömegesen
vonulunk ki az egyesületből. Annyit már most is
elhatároztunk, hogy az aug. 27-iki közgyűlésen
nem jelenünk meg.

Van nekünk nagyszerű terünk a magyar
kultúra szolgálatára, melyet szívünk minden ér-
zésével forrón szeretünk. Ennélfogva nem va-
gyunk kénytelenek és nem is fogjuk túrní, hogy

tükrözése végtelenné varázsolja a szobát. 10 em-
ber a tükrökben hatalmas csapatnak látszik s
ember legyea a gáton, hogy esetleg, ha mozdulni
akar, vagy a tükröt, vagy az orrát be ne zuzza.
A tükröket elválasztó faragott fák végtelen fa-
soroknak látszanak, melyek között hemzseg a teg-
gernyi nép. Innen csigalépcsőn följuhathatni az
emeleti öltöző szobába.

Ilyen a gyászos végű II. Lajos tündérpala-
tája. Bár néma, siri csönd borul föléje, mégis
nap-nap után fölelevenedik a táj, mert turisták,
művészek messze vidékről zárandokolnak ide, az
egyik hogy lásson olyat, a milyent többé látni
sohasem fog, a másik hogy tanuljon, tanulmányo-
kat végezzen

A ki teheti nézze meg, nem bánja meg soha,
mert ennyi pompát, fényt másutt nem igen
lát...

Végigsuhogni veltem magam előtt még egy-
szer annak az adázorsu királynak szellemét, ki-
nek 11 millió márka adósság miatt meg kellett
örülnie s betemetkeznie nemes eszméivel, terve-
ivel a starnbergi tó hideg hullámaiba... mintha
suhogó szava sirva mesélné, hogy nem lesz többé
ember, ki álmodott terveit végig megvalósít-
taná...!

kultur munkásságunkat olyan férfiak irányítsák,
a kik a politikai téren a hatalom minden eszkö-
zével ellenünk fordulnak. A ki politikai tényező
akar lenni, és erre a célra a kormányhatalom
eszközeit, befolyását és erejét igénybe veszi, az
nem való társadalmi egyesületek élére, mert a
politika szétválaszt, a kormányhatalom eszközeivel
dolgozó politika azonkívül még gyűlöletet is szül,
a társadalmi egyletekben pedig a szétválasztó
erők veszedelmesek, ott egyesítő kapesokra van
szükség.

Különben is nem tehetjük meg a liberális
matadóroknak azt a szivességet, hogy az ellenünk
folytatott politikai harcban erejüket és befolyá-
sukat azzal a pozícióval megtámogassuk, melyet
a kulturegyletek elén a mi bizalmunkból is el-
foglalnak.

Ez oly gyámoltalanság volna, mely a poli-
tikai önérték nagy gyengeségét árulná el. Ámde a
politikában az önérték erejétől függ a férfiúi
becsület értéke.

Azért nem marad más számunkra, mint
vagy elzavarni az egyesület éléről a liberális
körtéseket, és pártatlan férfiakat állítani azokra
a fontos helyekre, vagy, ha ez nem sikerülne, az
egyesületet ott hagyni.

Levelezés.

A nagytapolcsányi kerületből.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A „Ny. Sz.“ legutóbbi számában említve
volt már, hogy Szulyovszky Dezső dr., mint hí-
vatalos jelölt járja be a kerületet. Szulyovszkyt
óhajtják képviselőnek: a két Stummer-uradalom
és Hollady Jenő úrmenci liberális plébános. Ki
óhajtáná őt ezeken kívül, azt nem tudom, pedig
a kerületben lakom, s így jól ismerem a kerület
hangulatát.

Ennek folyománya az is, hogy Lelkes Zsiga,
nyug. főszolgabíró és volt közgyám, a ki Nagy-
Ríppényben közbirtokos, fellépett Szulyovszky
ellen liberális, Széllpárti programmal, melybe
azonban felvette a revíziót is. S így van már e
kerületnek revíziós liberális képviselő-jelöltje, a
kit a ríppényi, lakácsi és vicsáp-apáthii plébá-
nosok hajlandók támogatni. Ha így fognak állani
a dolgok választás idején is, a kerület többi
pappai egészen közömbösen fognak viselkedni, a
választás napján otthon fognak maradni, s legfeljebb
Szulyovszky ellen irányuló tanácsal fognak szol-
gálni azoknak, a kik okvetlenül részt akarnának
venni a szavazáson.

Lelkes revíziós ígérete nem nagyon lelke-
síti a papságot, mert hiszen ily kevert anyagú
program fából való vaskarikának is beillenek.
És ha lelkes komolyan veszi a revíziót, mert
nem lép fel néppárti programmal, melynek gerince
a revízió és a mely sokkal jobban gondoskodik
a gazdaemberek érdekeiről, mint a merkantilista
szagú liberális program, lévén ennek egyedüli
célja a hatalmon való maradás.

Szóba jött itt-ott, hogy Apponyi Gyula gróf,
a m. kir. főudvarmesternek Nagy-Apponyban lakó
fia is föl fog lépni, mely esetben Lelkes vissza-
lépne. Csakhogy maga a nemes gróf nem tud
határozott állást foglalni, mert tudvalevő dolog,
hogy a kormány és a megye Szulyovszkyt akarja
a parlamentbe küldeni.

Ha a megye közömbösen viselkedik, Apponyi
gróf megválasztatása biztosra vehető, mert a ke-
rület önálló emberei mind reá szavaznának, ki-
véve a Stummer br. két uradalmát; a papság
nagy része szintén támogatná őt Szulyovszkyval
szemben, mert a grófi családnál szinte hagyó-
mányoszerű a vallásosság ápolása s a nép javáról
való gondoskodás.

Mi néppártiak azonban nem nagyon fogjuk
lelkésíteni föllépésre a liberális elvekhez ragasz-
kodó urakat. Lépjön föl életre való, szónoki ké-

pességgel bíró neppárti jelölt, hogy a keresztény gondolkodású választók ne legyenek kénytelenek távollétükkel tudóskolni a választás napján.

A népek nem kell liberális; látja nagyon jól, mit vittek ki eddig számára liberális képviselői, a kik nyakába varrták az új egyházpolitikai helyzetet. Lesznek községek, a honnan talán 10% sem fog szavazni menni azon esetre, ha nem lép föl valaki neppárti programmal!

Neppárti jelöltet kerünk!

K. N.
választó.

Jól teszik, ha neppárti jelöltet kívánnak. Mi biztosra vesszük, hogy a legkedvezőtlenebb esetben is lesz a nagytapolcsányi kerületben ember, kit a neppárt támogathat. Egyelőre törekedjenek arra, hogy a független és keresztény erelmű választók a politikai komissziók iskolájában nevelkedett és abban nagy előmenetelt tett Szulyovszky ellen az egész vonalon állást foglaljanak. Jelentő a főispánra és környezetére, hogy meg a Szell-éra alatt is merészkednek ilyen individuumnak a szekeret tolni.

Szerk.

Ujdonságok.

Dr. Tóth János, lapunk felelős szerkesztője f. hó 14-én Trencsen-Peplicbe utazott, a hol néhány hétig a gyógyfürdőket fogja használni.

Személyi hírek. Venczell Ferenc püspök és nagyprépost f. hó 14-én Marienbaddól friss egészségben visszaérkezett Nyitrára. — Zsaskovszky József apátkanonok és az egri érseki papnevelőintézet igazgatója f. hó 15-én városunkban időzött, a hol meglátogatta a két papnevelőintézetet, delben pedig a püspök úr vendége volt. — Skoluda Lajos, a kisebb papnevelőintézet lelki igazgatója és felsőbb leányiskolái hittanár, a kit betegsége miatt múlt évi szeptemberben egy évre nyugatomba helyeztek, nyári udüléséből f. hó 17-én Nyitrára érkezett. — Dr. Thuróczy Károly, dr. Hücll Ernő és dr. Biringer Ferenc holnap Bartiara utaznak a magyar orvosok és természet- tudosok vándorgyűlésére.

Augusztus 18 és 20-ika. Vasárnap, aug. 18-án, mint Ó Felsege a király születésnapján, ünnepi isteni tisztelet lesz, melyet a püspök úr fog celebrálni. Delben ő Meltósága a papság, a katonai és polgári hatóságok számára ebédet ad. — Augusztus 20-án pedig, Sz. István király ünnepén ugyancsak a püspök úr fogja celebrálni a sz. misét. Az isteni tisztelet mind a két napon reggel 9 órakor kezdődik.

Hialozas. Osv. Vreccourti gróf Lavault Viktorne szül. Danderwegeni Scarpatetti Anna urnő f. évi augusztus hó 15-én jobblétre szenderült. Temetése mult penteken ment vegbe. — Nemesjaci osv. Szecsányi Ferencné szül. borsói Borsiczky Antonia aug. hó 14-én 86 éves korában vegegyengülésben elhunyt. Temetése tegnapi volt, az engesztelő szent mise-áldozat pedig az elhunytat aug. 19-én d. e. 9 órakor Nyitrán a sz. Ferenc-rendiek templomában fog a Mindenhatónak beannatiatni. — Beke poraikra!

A nyitrai búcsú. Nagy Boldogasszony ünnepét hagyományos kegyelettel ülte meg ezidén is a város kath. közönsége és a messze vidékről ide zárandokolt népsokaság. Ot-hat ezer ember fordult meg aug. 14-én és a következő ünnepen a nyitrai Nagy Boldogasszonynál. A rekkenő hőseg mind a két napon kissé alábbhagyott, s talán ennek is köszönhető, hogy az allandóan zsu-folásig megtelt nagy-boldogasszonyi templomban senki sem lett rosszul. A búcsúsok ezrei az ünnepi delelőtti istentisztelet után lassan oszladni kezdtek.

Machovich és Hollady. Csak a papiroson állhatnak meg egymás mellett, az életben nagy úr vasasztja el őket egymástól, a mult ezt Dr. Machovich Gyula pápai kamaras és tardoskedi plebanos urnak hozzánk intézett következő levele bizonyítja, melyet jól eső örömmel teszünk közre: Tisztelt Szerkesztő Úr! Egy pillanatig sem akarok azon „bir“-ben állani, mintha én Hollady Jenő urnak barátja, pláne igen jó barátja volnék; s ezért a leghatározottabban ki kell jelentenem, hogy a „Nyitrai Megyei Szemle“-nek folyó évi augusztus hó 11-én megjelent számában foglalt ill. irányú állítás valótlan. Igenytelen emberke vagyok ugyan, de becületemre és jó hírnevemre nagyon keves s éppen ezért barátaimat nagyon óvatosan szoktam megválasztani, jól tudván, hogy

a kit önmagában nem ismernek, barátairól ismerik meg. — A hamis ismeretek terjesztését mindenkinék tőle telhetőleg akadályoznia kell; nehogy tehát engem valaki Hollady Jenőről akarjon megismerni s ily uton legnagyobb tévedésbe ejtessenek, ezért tartottam úgy önmagamra mint másokra nézve is szükségesnek e sorokat megírni s T. Szerkesztő Urat arra kerni, hogy azokat becses lapjában, még pedig okvetlenül annak legközelebbi számában közzétenni sziveskedjek. — Fogadja egyébként őszinte tisztelem nyilvánítását, melylyel maradtam, Tardoskéd. 1901. augusztus hó 12-én, alázatos szolgálja: Machovich Gyula, tardoskedi plebanos.

A nyitrai alsóvárosi plebania templom felavatása. Illó fényvel és a plebaniai hívek örömteljes részvételével ment vegbe mult vasárnapon az alsóvárosi plebaniai, egyúttal kegyesrendi templom felavatása. A kívül és belülről egyaránt nagyon megrongált templomot a bőkezű kegyúr, Bende Imre püspök mult évi júliusban adta át Majer Károly helybeli építésznek helyreállítás végett. Minthogy a helyreállítási munkálatok a templom belsejében a mult hónap vegén befejeztettek, az alsóvárosi esperesplebanos, bár kívülről a templom megegy vakarást sem tettek, jónak látta a püspök úrtól a felavatást kérelmezni, a mire meg is kapta az engedélyt. Tizenhárom hónapi igen lassu munka után, szükséges is volt valóban a templom felavatását sürgetni, nehogy az istentisztelet érdekei továbbra is hátrányt szenvedjenek. A felavatási ünnepély körmenettel kezdődött. Az apácák templomában reggel 8 órakor tartott sz. mise után ugyanis a hívek körmenetbe sorakoztak, melyben résztvettek a városi képviselőtestület Dr. Rudnay Sándor polgármesterrel és az ipartestület Unzeitik József vezetésével, a tűzoltó egyesület Ronchetti József parancsnoksága alatt, továbbá a zenekedvelők együttesének zenekara Artmann Ede igazgatóval, a kath. kömives egyesület Jeszenszky Alajos, kanonok-elnökkel, a kath. legény- és betegsegélyző egyesület. A körmenet a zenekar játéka és ajtatos énekek között érkezett meg a felavatandó templom elé. Itt a nép megállott és szép rendben a Sz. Lászlóterem helyezkedett el, míg a papság, a hatóságok és az egyesület bemeentek a templomba, a hol azonnal kezdetét vette a felavatási szertartás, melyet Dr. Bobok József apátkanonok és a nagyobb papnevelőintézet kormányzója vezetett fényes segédlettel. A szertartás után, mely körülbelül egy félórát vett igénybe, a nepeit is bebecsátották a templomba és azonnal megkezdődött az ünnepi nagy mise, melynek kezdetét harangzugas jelezte. Az evangélium eleneklése után Hevera János s. Jekész és az alsóvárosi plebania adminisztrátora felment a szószékre és az alkalom jelentőségéhez mért nagyhatású ünnepi beszédet mondott, melyben bával emlékezett meg az egyházmegye főpásztoráról, Bende Imre püspökről, ki fejedelmi adományával lehetővé tette a tágas, szép templomnak régi díszbe való visszaállítását. Köszönetet mondott esküvői Dr. Rudnay Sándor polgármesternek, a kinek érdeklődése és befolyása folytán a városi közönség nagy és igen szép bronz-eszillárral és 4 gazlámpatartóval ajándékozta meg a templomot; az alladnos tiszteletnek örvendő és jötekönságaról szelles körben ismeretes Her-verth családnak, melynek nagylelkűségéből a templom 3 oltárlámpát és 8 díszes gyertyatartót kapott, nemkülönbén Faschler Ferencné urnőnek a főoltárt és a főpapi stallumot díszítő szép nagy szőnyegekért, Sariay Adam urnak és Zavadil kisasszonynak, az előbbi 12 gyertyatartót a templom oldalfalaira, Zavadil kisasszony pedig díszes csengetyűhűzöt ajándékozott. Delben az alsóvárosi esperesplebanos urnál 30 teritékű ebéd volt, melyre hivatalosak voltak a szertartást végző apátkanonok és a segédkező papság, a polgármester és a városi tanács és meg több vendég. — A mi a megújított templomot illeti, az a közönségnek általában tetszik, a mi természetes is, mert maga a templom a barokk stílusú építkezésnek egyik kitünően sikerült alkotása. A tisztaság, mely a megújítás következtében a magas és tágas templom hatalmas arányú falain és ékítményein előmlik, feltűnő és szembeütővé teszi az építkezési stílus összes szépségeit: a remekül faragott oszlopfejeket, a pompás márvány-imitáció tőkelyét, a főoltár remek arányait és azt a gazdag ornamentikát, melyet az összes oltárok építésével pazar fényű-zessel alkalmaztak, melyből azonban a por, az aranyozás kopottsága és az oltárképek színeinek bágyadtsága miatt a megújítás előtt alig lehetett valamit kivenni. Az oltárok megújítása általában igen jól sikerült, az aranyozás mindenütt szép és a képek oly tiszták, élenkek és fényesek, mintha most kerültek volna ki a festő ecsetje alól. Igen

jóknak látszanak a vas rámas ablakok és praktikus van átalakítva az előtornác, melyet üvegajtó választ el a hajótól, úgyisztén a karzatra vezető feljárát, melyhez most a templomból vezet egy ajtó. Találtunk azonban hiányt is a restaurált templomban, melyen meg kellett utközönnünk. Ma nap már hála Istennek annyira kifejlődött a hitélet iránti érzék, hogy gyóntatószékek nélkül sehol a világon templomot nem építenek, sem nem restaurálnak. Ha az alsóvárosi templomból ennek ellenére hiányoznak a gyóntatószékek, ez csak azt bizonyítja, hogy nálunk a vallásos élet szükségleteinek felismerése és méltánylása még mindig igen kezdetleges és inkább csak a külsőségek körül forog. Csupán a külsőségekkel pedig nem teremünk hitéletet soha sem. — Ezen, nagyon rövidre szabott ismertetés után még csak annak a kívánságunknak adunk kifejezést, hogy az alsóvárosi esperes plebanos úrra, a ki hosszas betegeskedése alatt is fáradhatatlan buzgósággal törődött és utánna járt a helyreállításnak, a míg azt szerencsésen nyelbe nem ütötte, szálljon le első áldasként a megújított templomból; egészségének teljes visszatérése.

A nyitrai törvényszéki palotára

aug. 12-én tartatott meg az ajánlat-tétel Sandor Geza törvényszéki elnök elnöklése alatt. A miniszter által megállapított építési költség 964,843 korona 56 fill. Ezen épületre összesen 26 ajánlat érkezett: többi közt Mayer Károly és ifj. Tomaszek János, nyitrai építészek együttes terve, kik a fenti összegből 5 1/2%-ot akartak engedni. Olesósági szempontból az államra nézve legkedvezőbb Lehne és tarse építő cég Budapestről, mely a fenti összegnek 10 1/10%-ot és Erdélyi Mihály szegedi építészé, ki 10 2/10%-ot per centet hajlandó engedni. — Az ajánlatok közül azonban egyik sincs még véglegesen elfogadva, sőt a miniszter fenntartotta magának a jogot, tekintet nélkül az árakra, bármelyiket elfogadni. A miniszteri döntés előreláthatólag 2—3 hét alatt meg lesz, úgy hogy f. év szeptember havában megkezdődik az építkezés, annál is inkább, mert 1902-ben az épületet tétő alá kell hozni, úgy hogy 1903. okt. 1. átadható legyen. — Láttuk a monumentális épületnek rajzat, melyet Kiss István műegytemi tanár tervezett. Igazán örökké kár, hogy az a halottaknak, meg vásár alkalmával a vidéki t. marhaállományuk fog díszelni. — Építés vezető Csellagh Gyula, nyitrai állam építészeti mérnök. Az épület homlokzata 78 méter hosszú, oldalai 48-80 m. hosszúak, közepe két udvarral. A törvényszéki épületet egy udvar fogja elválasztani a fogházról, mely utóbbinak homlokzata 64 m. széles, oldala pedig 34-80 m. Hátul egy fészter és hullatere. A monumentális épületben legnagyobb terem lesz az esküdtészek terme. Ez két emeletet ölel fel, hossza 16-90 m., magassága pedig 7-60 méter.

Néppünnepély. A nyitrai szépítő-egylet mult vasárnapon delután a sórgyar árnyas parkjában igen sikerült mulatságot rendezett. Mintegy 2000 látogatója volt a kertnek, mely ez alkalommal pazar díszben pompázott. Ezer színes lampion sokféle alakban himbálódzott a setáló közönség feje fölött, a zászlók, címerek és lombfüzereknél pedig szere-zsáma nem volt. Három magas oszlopról gazlámpák ontottak kaprazató világosságot, mely este a napfényt hivatva volt pótolni. Delután 4 órakor már kezdtek szállinközni a vendégek, de a nagy forróság miatt kezdetben gyéren jöttek, azonban 5 órakor már nagyobb csoportok mutatkoztak, 6 óra tájban pedig csak úgy özönlött a nép, és az est végéig nem is ért végett a népvándorlás. A rendezőkből, kik 50 névvel szerepeltek a plakátokon, csak keveset láttunk a helyszínen, a hiányzókat azonban Ocskay László egymaga is pótolhatta. Ocskaynak mindenütt akadt dolga, egy percig sem maradt vesztget, mindenütt intézkedett és mint körültekintő hadvezér, folytonosan szemmel kísérte nyüzsgő táborát. Az egész tágas kertben pezsgött az élet. Hat vagy nyolc sátorban szebb-nel-sebb hölgyek árusítottak pezsgőt, szivart, virágot, üres parfüm-üvegecskéket, confettit, serpentint, levelező-lapokat, legyezőket és ezernyi apróságot. A bájos elarusítónők kitünően értettek a közönség megpumpolásához, a mit a jötekony célra való tekintetből senki sem vett zokon tőlük. A vendégek mulattatására 2 zenekar játszott felváltva. Egy cigánybanda és a népszerű vált zeneegyleti zenekar, mely számra nézve még nem nagy, de szabatoság tekintetében csak katonai zeneka: merközhetnek vele. Kapott is annyi tapsot, a mennyit bármely zenekar megírígyelhetne tőle. Az est beálltával kigyulladtak a lampionok száza a sűrű lombos fák alatt, mystikus homályt terjesztve mindenfelé. Mikor pedig az óriási auer-

főle gázlápák is kibontották lángkéveiket, az egész parkot nappali világosság árasztotta el. A lámpások akkor már csak mint szerény szent János bogarkak csillogtak a tünderi fényvel körülsugárzott fák között. Majd nagyszerű tűzjáték következett, mely után a gazdagon díszített nagy filagóriában, az úgynevezett rotundában, melynek padlóját a helybeli menekári huszarak ez alkalomra pompásan kisímtették, megkezdődött a tánc. Éjfél után 1 óráig keringtek a párok, azután oszladozni kezdett a közönség, de voltak, akik mulató kedvükben kitartottak reggelig — Ez alkalommal felülhízték: Dr. Biringer Ferenc 4 kor., Hevera János 2 kor., Belák József 1 kor., N. N. 70 fil., Ruscák Aladár 2 kor., Huber Rezső 2 kor., 20 fil., Prihoda Lajos 1 kor., N. N. 80 fil., N. N. 80 fil., Petrovics László 3 kor., 40 fil., Engel József 20 kor., Metzger Ede 2 kor., Krammer Sándor 3 kor., Pichler Zdenko 2 kor., Schiller Henrik 2 kor., Ronchetti József 3 kor., Kaszala János 2 kor., Huszár István 300 drb képes levelező-lapot, Bezányi Pistike pedig egy kosár rózsát ajándékozott.

Térzene. A nyitrai zenekedvelők egyesülete tegnap este 6 óráig a király születésnapjának alkalmából a városháza előtt térzenét adott, melyet nagyszámú közönség hallgatott meg.

A Fmke évkönyve. Vettük a Fmke évkönyvet, melyet kimerítően fogunk ismertetni. Egyelőre csak azt jegyezzük meg, hogy az évkönyvben a főtisztviselők politikai működéséről, a kik mindmegannyian liberális kortések, egy árva betűt sem találunk. Azért, ugy-e bár, mert az nem odavaló. De akkor azok az urak is, mint exponált liberális pártmunkások, nem odavalók.

Köszönet-nyilvánítás. Úgy a magam, mint jámbor híveim nevében is a legmélyebb gyermeki halálnak kell kifejezést adnom és legforróbb köszönetet mondanom itt a nyilvánosság terén is a legelmes főpásztoromnak és kegyuramnak méltóságos Bende Imre püspök úrnak, ki 40 ezer koronát meghaladó fejedelmi áldozatkészségével plebánia templomomat oly fényesen megújította, hogy az most városunk egyik legszebb temploma. Nem különben mély halálát tartozom meg. Venczell Ferenc címz. püspök és nagy-prépost úrnak, ki mint máskor, úgy ezen alkalommal is az Isten dícsőségéért buzgólkodó jószágos atyai szívének sugallatát követve és a zsolotáros szavát — „Uram! kedveltem a te házádnak díszét” — mindenkoron szem előtt tartva, hatalmas befolyásával és meleg érdeklődésével nagyban hozzájárult templomom díszes restaurálásához. Nagy halátlanság volna részemről elhalgatni templomom többi jótévőinek neveit, melyek habár a mindentudó Isten könyvében aranybetűkkel beírva, hadd álljanak itt is hálám hervadhatlan koszorújával körülövezve u. m. a tekintetes Városi tanács, Nyitra város n. érdeközönsége, Dr. Rudnay Sándor polgármester úr, a páratlan szívósága Herverth család, Faschler Ferencné úrnő, Juhász Sándor úr mint gyűjtő, Ocskay László v. penztáros úr, Sarlay Adam úr, Zavadil N. k. a. és Schmitt József arauyozó úr. Az en valamint híveim halálját nem tudom méltóan leróni, mintha az egek Urát naponként kerem, hogy itt a földön árasztva reájuk és kedves családjaikra malasztjának bőséget, ott fenn pedig Ó legyen a jutalmuk! Vegül köszönetemet nyilvánítottam a felszentesi ünnepélyen résztvett egyesületeknek s azok érdeműs vezetőinek, különösen Ronchetti József és Feitscher Ernő uraknak, kik tapintatos rendezéssel oly lelkemelővé tették eme ünnepélyt. — *Zongor József*, nyitra-alsóvárosi esperes-plebános.

Figyelmeztetés. A nyitrai 14-ik honvéd gyalogezred által a harszerű cellőzvetet f. hó 23-án reggeli 6 órától kezdődőleg Darázs község és a 220 m. ponttal jelzett magaslat között fog megtartatni. Főirány Kajsza község, Pleska + 452 (lásd Nyitra részletes térképét). A lakosságot figyelmeztetjük, hogy az említett napon a lőirányban levő erdőben való tartózkodás vagy járkálástól, miután az életveszélyes jár, óvakodjék. A cellőzés idejében a lőés irányában a magaslaton vörös zászló fog kitűzteni és megfelelő számú órák lesznek kiállítva.

Néppárti mulatság. Bresztyenszky Kálmán földbirtokos és pártunk vezére, a privigei polgárság tiszteletére augusztus hó 11-én mulatságot rendezett a közsegi erdő „Pusty” nevű gyönyörű térégen, melyen dr. Ernst Sándor képviselőnk is megjelent. Majnem az összes polgárság apraja-nagyja künn volt, hogy részt vehessen a vigalomban, hogy szavát hallja Erusztnek és hogy tanúsítsa iránta szeretetét. A szép természet, a fehérbe öltözött szebbnél-szebb lányok, az elvtársak kitörő lelkesedése, az együtterzés és a

közös cél felé való törekvés, mind hozzájárultak a mulatság sikeréhez. A vidék is szép számban volt képviselve. Egyháziak közül ott voltak: Wohland németprónai esperes-plebános, Kluch koósi, Kacska Iazáni, Bresztyenszky Gyula vrickói, Klein cachi, Grigely szebedrázi plebánosok, dr. Dianiska helybeli segédlelkész, Szapita, Leitner és Farkas piarista tanárok. — A fiatalok nyomban hozzáfogott a tánchoz, az idősebbek körülülték az asztalokat beszélgetve-találgatva, hogy lesz, mint lesz a közeli választáskor, mikor gróf Pálffy emberei már most járják a falvakat, igerekekkel és fenyegetésekkel toborozván „liberális elvtársakat”, kinek a táborába? Nem tudni. Úgy halljuk Markhotéba. Hadd korteskedjenek, készen várjuk őket. — Ily kitünő hangulat mellett, este fele az asztalokra fölkerült a paroláló gulyás, melynek elköltése után megeredtek a szebbnél-szebb lelkes felköszöntők. Az első Wohland mondta a néppárt győzelmére, utána Palik István hely. bíró válogatott szavakban Eruszt Sándort elvette a polgárság nevében, Kluch Bresztyenszky Kálmánra ártított poharat, Eruszt a polgárokat és hozzátartozóikat köszöntötte fel, Bresztyenszky Kálmán a jelenlevő egyháziakat elvette, dr. Dianiska az egyetértést és az elhűséget dícsőítette, mely nélkül nincs győzelem. A gyűjtő és szívhez szóló beszédek harsogó éljenzés kísérték. Ez után a fiatalok szép dalokkal mulattatták a közönséget. Volt köztük egy-néhány válogatott kortesnő is, mely annyi boszuságot okozott Filberger uramnak. No, Pustyon bátran enekelhettek azokat, ott nem volt sem kém, sem áruló. Mikor a lámpások kigyulladtak, akkor már a „mestyanok” is táncra perdültek és ugyancsak járták a régi verbungot, meg a kopogósát. Valóságos küzdelem folyt egy-egy táncosnőért és kis helyért, pedig ugyancsak tagas volt a hely és nagy választék volt a táncosnőkben. Későre járt az idő, mikor a mulatók oszladozni kezdtek. Sokakra ott virradt a hajnal. A hazaérkezők egy-néhányát az a kellemetlenség érte, hogy a csendőrök, kik Filberger parancsára egész éjjel feltűzött szuronyokkal cirkáltak a városban, kérdőre vonták, gorombáskodtak velük és neveiket följegyezték. Miért? Mert hangosan beszélgettek, vagy egy-egy eljont kiáltottak. Pedig akkor meg a lakosság fenn volt. Többeket, így: Bauer kisasszonyt, Gyurjak növendékpatot, Privitzer tanulót, Leporisz iparost almaikból fölverték, vallattak, ők voltak-e a larmázók és hogy merték azt megtenni? Ez a bánásmód ravall Filberger lelkületére. Dühét sehogy sem tudja fekezni, réne akar lenni a járásnak. Pedig hiába való a dühöngése, senki sem hederít rá, mert azt elmezavarodás tünetének tekintik. Hogy a csendőrök túlkapása miatt ő fogja húzni a rövidet, előre mondhatom, mert Bauer Antal itt időző nagyszombati csendőrszervező, kinek lányát inzultáltak, betörők módjára almából fölverték, — szülei nem voltak odahaza — és szuronyok mellett vallattak, mar is tett följelentést ellenük. Igazán nem értjük az alispánt, mit akar azzal elérni, hogy Filbergert, kinek ellenszenvesebb ember nincs az egész járásban, nyakunkon tartja. Minket sem megfélemlíteni, sem igába hajtani nem lehet. Vegye ezt tudomásul Markhot alispán úr. —

Károly kir. herceg. Jövőendobeli trónörökösünk f. hó 12-én utazott át Trencsenen vissza Bécsbe. A kedves arcu fiában senki sem sejtette a kir. herceget, midőn a d. u. gyorsvonattal az állomásra érkezve, azonnal kiszállított és a közönség sorai közt az etkező kocsí felé igyekezett. Kiserőjéről ismertek rá a katonatisztek.

A verebélyi új plebánia templom. mely bold Simor János hercegprímás hagyatékából körülbelül 240.000 koronára rugó költségen épült, Nagy-Boldogasszony ünnepén szentelte fel Kohl Medárd püspök. A felszentesi szertartáson beláthatatlan népsokaság vett részt, Bars és Nyitra megyék számos községéből a hívek plebánosai vezetés alatt körmenetileg jöttek el az ünnepre. Hivatalosan volt képviselve Bars vármegye törvényhatósága Simonyi Béla alispán vezetés alatt. A vendégek tiszteletére Lulicsek Izidor verebélyi esperes plebános mintegy 200 terítékű ebédet adott. Az új templom román stílusban épült és szépségre nevez messze vidéken ritkítja párját.

Szolgabíró joga. Abaffy Adolf privigei szolgabíró augusztus hó 5-én, tehát tilalmas időben, többek szemelattára nyulat lőtt a határban és kocsisával haza vitette. É miatt őt Ulrich József, az egyik szemtanu följelentette a szolgabíroságnál, csakhogy panasztát elvetettek, azzal a megjegyzéssel, hogy az nem tartozik oda, hanem jelentse fel a dolgot a városi előjáróságnál. Ott

meg Lendler József jegyző nem vette föl az esetet. Igazán furesa eljárás. Abaffynak akkor vadászjegye sem volt, mikor a nyulat lepuffantotta és baja nem történik, holott a följelentő Ulrichot egy alkalommal hasonló kihágás miatt 110 koronára bírságotlakt meg s most nincs fórum, a ki előtt a szolgabíró ellen panaszt lehetne emelni. Ulrich azonban nem hagyja abba a dolgot, mert tudni akarja elítelik-e Abaffyt s mekkora leead a bírság?

Tüzeset. F. hó 8-án esti 8 órakor Gyarakon Lamm Samu korcsmárosnak szerűs kertje kigyulladt. Ket pajta, az összes takarmány és szalma a tűz martaléka lett. A kár közel 4000 korona, mely a biztosítási összegből megtérül.

Mezőgazdasági kiállítás. A gazdasági egyesületek országos szövetsége elhatározta, hogy a II. mezőgazdasági országos kiállítást az 1902. év szeptember havában Pozsonyban rendezi. A kiállítás színhelyének közelsége folytán Nyitra vármegye gazdaközönségére az a nagy feladat vár, hogy ezen kiállításon a vármegye mezőgazdasági kulturáját s ezen kulturának minden egyes részletét a maga teljes valójában bemutassa. A vármegye kiállítási csoportjának rendezése tárgyában a nyitrai mezőgazdasági egyesület vezetősége szeptember hó végén értekezletre fogja összehívni a vármegye gazdaközönségét. Az egyesület vezetősége lapunk útján is kéri a gazdákat, hogy sziveskedjenek ezen az értekezleten megjelenni s a kiállítási csoport sikerehez tanácsaikkal közreműködni, hogy vármegyénk kiállítása meglepő és impozans legyen.

Bakáink Herczegovinában. A 12. számú gyalogezred, melybe csaknem egész Nyitra vármegye szolgáltatja a legénységi contingenst, f. hó 26. körül elhagyja régi állomáshelyét s egyelőre a nagy hadgyakorlatokra vonul, de onnan egyenesen Herczegovinába, Trebinjébe indul. Huszonhárom évvel ezelőtt verrel szerezte meg ezredünk ez országot, s most fogják látni derek bakáink, hogy egy negyed század alatt mit műveit ott a kultúra. Lehete mondani, hogy nem ismernek rá az okkupált tartományokra, ha ugyan az ezred legnagyobb része a világon volt volna, mikor az okkupáció történt.

CSARNOK.

A bázeli haláltánc.

Az ujkori festőművészetnek egyik legérdekesebb alkotása a bázeli haláltánc.

Az idegen, a ki Svájc északi részeiben utazik, ki nem kerülheti azt, hogy vagy kérdést ne intézzék hozzá a bázeli haláltáncról, vagy a Ciceronék rá ne terejék a figyelmet erre az alkotásra, mely pedig a legtöbb utazó előtt teljesen ismeretlen.

Alig léptem át szállóm küszöbét, alig mostam le magamról az uti port és a hotel portját azzal a fontoskodással, mely ezeknek az embereknek rendes szokása, elémbé állott s egy kepes útmutatót nyomva a kezembe a bázeli haláltáncról kezdett nekem tájékoztató előadást tartani. A hadaró beszédből keveset értettem, de annyi hasznat mégis húztam belőle, hogy felújította az emlékezetemben mindazt, a mit erről a nevezetes látni valóról a város műtörténetének tanulmányozása közben olvastam és jobban felgerjesztette a dolog iránti kíváncsiságomat.

Bázeli haláltánc! Már a dolog neve is a kíváncsiság ingerével hat. Ott helyben Basler Toten-tanznak nevezik, a műtörténetben Bilder des Todes, Simulachres de la mort. A nép rendszeren Tod von Basel néven beszél róla.

Ez egy eredetileg 58 alakból álló képcsoport, mely a halált ábrázolja, a mint ez a hatalmas kényúr, a ki senkinek sem kegyelmez, könyörtelenül bele nyúl az életbe és elszedi az áldozatait, a minden rangú, állású és állapotú embereket. Megtáncoltat mindenkit a papától az utolsó konyha-fráterig, a császártól a koldusig. És mindenkivel másminő táncot jár az emberek állapota, foglalkozása és lelkülete szerint.

Vannak, a kikkel a esontos gavallér lassú csárdást lejt, vannak, kikkel gyors keringőre perdül. A francia négyes táncnak is minden figuráját végig csinálja. Egyesekkel a bemutatkozót

Járja nagy eleganciával, másokkal a páros sétát, kézfogót, fordulót. A nemzeti táncokat sem hagyja figyelmen kívül, mert vannak, kiknek a német valzer tetszik, másoknak az angol ekossez, vagy a spanyol fandango, az olasz tarantella, a lengyel mazurka. Kész a fáradhatatlan táncos grotesk táncra is, és ha ballet kell valakinek, abban is remekelni tud.

Szóval a halál egyetemes táncművész, a ki mindenkit megforgat és oly ügyes, oly nagy emberismerő, hogy mindenkit olyan táncal visz a más világra, a minő az illető állásának, foglalkozásának és lelkületének legjobban megfelel. Alább jobban fogjuk részletezni, hogy hogyan táncol a száraz völgény a különböző rangú és állapotú emberekkel, most, hogy olvasóink megértsek a híres bázeli képcsoport jelentőségét, el kell beszélnünk annak eredetét.

A 14-ik század közepe táján 1348-ban Nyugat-Európában egy irtózatossá ellenség vonult végig, az úgynevezett fekete halál. Ellátogatott a kegyetlen vendég Bázélbe is, a hol rövid néhány hét alatt 14,000 embert törölt ki az elők sorából. Természetes, hogy nem valogatott az emberek között, hanem elragadott szegényt és gazdagot, tudóst és tudatlant. A borzasztó emberpusztulás leírhatatlan benyomást tett a város lakóira. Hónapokon át zokogtak és jajveszkeltek az emberek. Elárvult gyermekek, magzataiktól megfosztott szülők, mátkájuktól eltépett jegyesek, megözvegült hitvestársak, koldusbotra jutott családok, kiket a rémséges vész fentartójuktól fosztott meg, a kétségbeesés örületével jártak az utcákon siratva halottaikat.

Mikor azután a felkorbácsolt fájdalomtenger kissé lecsillapodott és a megrémült emberek némileg magukhoz tértek, a város a szörnyű megpróbáltatás emlékére és drága halottai lelki üdvére a körülbelül fél órányira fekvő Klingenthalban gyönyörű kalváriát építtetett. A művésznek, kit a kalvária-álmások kepeinek megfestésével megbíztak, az az ötlete támadt, hogy az egyes álmások köpüllereit, melyekbe a remek Krisztusképeket beillesztették, értékes és jelképes domborművekkel fogja díszíteni.

Csinált is ilyen domborműveket, számra nézve ötvennyolcat. Valamennyi a halált ábrázolta, az 1348-iki katasztrófára való vonatkoztatással. A halált, mely irtó háboruba indul a világ ellen. Beállt a papák, a császárok és királyok palotáiba, a kolostorok zajtalan celláiba, bekopogtat a viskók és kunyhók ajtaján. Nem kegyelmez a gyönyörök élvezetébe merült világfinak, felkutatja és kerlelhetetlenül magával viszi a kincsei közé temetkezett fősvényt, a földmives parasztot az eke szarvától, a börtöst az áruasztaltól, az orvost, kinek menthetetlen receptet ír elő, az ifjút, aggot, egészségest és nyomoreköt.

Ez volt az az alapeszme, melyet a bázeli kalvária jelképes domborművei 58-fele változatban kifejeztek. A jeles alkotás messze vidéken híres lett, egész Svájcban sereggestül zárandokoltak az emberek a bázeli kalváriához, hogy megbámulják a bázeli halált, a hogyan a dombormű-csoportot nevezték.

Mégis nem ez a dombormű-csoport az, a mit manap bázeli haláltáncnak hívnak. A klingenthal dombormű-csoport egészen ártatlan alkotás volt. A halál teológiája és filozófiája életképekben bemutatva. A művész nem gúnyolt sem személyeket, sem társadalmi viszonyokat, hanem erős, kidomborodó vonásokkal állította az emberek szeméi elé a nagy életigazságot: a halálnak ellenállhatatlan, mindent megtörő hatalmát.

Az ártatlan dombormű-csoport idő folytán nagy jelentőséggel bíró korfestményhez szolgáltatott anyagot, egy ugyancsak 58 alakzattal álló képcsoporthoz, melynek szépsége, korszerűsége, vallási, társadalmi és politikai vonatkozásai a klingenthal kalvária domborműveit a feledés homályába szorították.

A 16. század elején ugyanis éppen a Luther fellépését követő években, 1520 és 26 között Bázélben egy lángeszű festőművész tartózkodott, az augsburgi születésű Hans Holbein. A fiatal művészt, kinek híre már egész Európát bejárta, a bázeli egyházi körök lelkesen felkarolták és nagyszabású alkotásoknak a létesítésével megbízták. Az ottani dominikánus zárda priorja többi közt azzal a kívánsággal fordult Holbeinhez, hogy a klingenthal bázeli halált freskókban fesse meg a dominikánusok híres szép temetőjét körülvevő falon.

A művész elvállalta a megbízást és néhány év alatt elkészült nagy művével, mely a minő nevezetes lett, épp oly fényt árasztott alkotójának lángszellemére. A temetőt környező fal Holbein esetje alatt műremek lett, festményeinek jellegzetessége és célzatossága pedig egész Svájc és Németországban nagy forradalmat támasztott.

Mert Holbein a klingenthal kalvária domborműveiből csak az alapeszmet tartotta meg: a halál ábrázolását életképekben. De a kivitelnél nem elégedett meg annak feltüntetésével, hogy a halál, mint tör össze minden méltóságot, mint dönt le minden korlátot, mint tépi szét a legerősebb kötelekeket, hogyan gázol át koron, egészségen, kincsen és erőn, hanem ő a halált borzalmassá, de igaz iróniával a korviszonyok és az azon korban élt emberek életnézeteinek és lelkületének részint jellemzésére, részint és főképen kigúnyolására használta fel. Holbeinnál a halál egy nagy táncmester, a ki táncoló kedvvel járja be a világot, akarata ellenére megtáncoltatja az embereket és táncolva viszi őket a másvilágra.

Ha az emberre ráerőltetik a táncot, az rossz mulatság lehet. Ha a mellett az ember még olyan táncossal is kénytelen táncolni, a kit nem szível, az már határozottan kellemetlen érzet lehet. Ha ezenfelül még fel, remeg is valaki táncosától és mégis kénytelen vele végig lejteni a bátermen, az szenvedés. Ha végre a táncos egy kinézetlen fosztogató, a ki legbeesesebb kincsetől fosztja meg az embert, akkor a tánc kínos gyötorem.

S hogy az ilyen és hasonló helyzetekbe jutott ember milyen arcot vág és minő érzelmekeket áru el akkor, midőn a táncra felhívják, az nagyon érdekes tanulmánya lehet a lélek és arc-buvarlatnak.

A dolognak ez az oldala ragadta meg Holbein lelkét. Az ő alakjait a halál meginvitálja a táncra. Már maga a felhívás, az invitálás is nagyon különböző. Némelyiknél az a bolondos táncmester egyszerűen csak meghajtja magát és ez elég a felhívottnak, hogy bár fanyar arccal, de mégis vonakodás nélkül karját nyujtsa a táncmesternek. Másokat már a kezükkel kell megfogni, különben nem kelne fel, mi több, jól erősen meg kell őket markolni, átölelni, vannak olyanok is, a kikkel a táncmester dulakodik, vagy a kiket a legdurvábban nyakon kell csipni.

Bármiképp történjék az invitálás, a táncmester mindig megkapja az ő táncosát, a kivel azután, mint fentebb említettük, esárdást lejt, keringőt, tarantellát, mazurkát, grotesket, balletet.

Igy esetelte a bázeli dominikánusok temetőjének falán Holbein az élet legkomolyabb valóságát, a halált. Az esetelés irónikus, de nem frivol. Holbein, a drezdai Madonna világhírű művésze finom, mélyen vallásos lelkű ember volt. Az ő esetjéből frivol festmény nem került ki egyetlen egy sem. Meg aztán temető-falra festett egy szigorú egyházi rend főnökének megbízásából, mely körülmény a frivolságnak még a gondolatát is kizárja.

Az iróniát azonban nem kerülte, sőt egyenesen azt választotta a páratlan képek vezermotívumául. Ezt így hozta magával a renaissance korának szelleme, mely a legkomolyabb igazságokat a keserű, vagy iszonyt gerjesztő gúny mezébe öltöztette. Egyébként Holbein haláltáncánál a legironikusabb alakok is olyasmit fejeznek ki, a mi abban a korban tiszta igazság volt. Például midőn a halál az egyik képen előkelő férfiakat, császárokat és királyokat, főnemeseket, lovagokat és vezéreket jól erősen megmarkol és a fülükbe kürtöl vagy fuvoláz, mintha mondaná: eddig a ti szavatokra harsogtak a kürtök és so-

PÁZMÁNDI JÓZSEF

kerítés-sodrony fonása és szövészete

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 32. sz.

Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillonok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: **gyep- és virág-diszkerítések**; föld, kavics és köszén-áthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra; úgyszintén **kék és zöld ablak-légyszövetek**, arcvédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás, úgyszintén **dobok és dob-bőrök** készítése.

Kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

rakoztak a katonák ezrei, eddig nektek danoltak és zenéltek, de most én veszem át a vezényszót és nektek kell sorakoznotok, én zenélek és ti úgy fogtok táncolni, a mint zenélek nektek; élethíven jellemzi a hatalomhoz és a földi javakhoz való szertelen ragaszkodást, és a dőreségét annak a dőlőnek, melylyel akkor telve voltak az uralkodók és a főrangú emberek szívei.

Vagy midőn előkelő hölgyeket tükörrel kezében hívogat arra az utolsó keringőre, melylyel lefordul velők az élet szinpadáról, mintha mondaná: jertek bátran, a más világon is lesz tükör, melyben megnézhetitek magatokat; vagy midőn az udvari bolondot csörgő sípkával invitálja az utolsó táncra: jer csak, lesz a másvilágon is komédia: nem mutatja-e be végzetes könnyelműségét az emberi hiúságnak, mely az akkori világ előkelő asszonyainak egyetlen kedvtöltése volt, és nem domborítja-e ki azt az igazságot, melyet éppen annak a hőbortos kornak jó volt megszívlelnie: bolond életnek bolond a vége.

Holbein remek művét az idő elpusztította. A világhírű freskókról készült másolatokból is csak kevés származott át az utókorra, melyek a bázeli történeti muzeumban őriztetnek. Az utazó ma már csak e másolatokból ismerheti meg azt a szellemgazdagságot, a művészi alkotó erőnek azt a csodálatos leleményességét, mely a bázeli haláltáncban egész kortörténetet, komoly, megdöbbentő életvalóságot varázsolt a világ szeméi elé.

Adieu.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1901. évi május hó 1-étől. —

Érsekujvár—Privigye.				
Pozsony ind.	1-27	—	—	5-39
Érsekujvár érk.	4-10	—	—	7-04
Budapest ind.	10-00	8-00	1-45	5-15
Érsekujvár érk.	1-38	9-53	3-37	6-56
Érsekujvár ind.	4-50	10-00	3-50	7-35
Bánkeszi	4-43	10-13	4-02	7-48
Nagy-Surány	4-59	10-16	4-20	7-59
Ondróhó	5-10	10-37	4-30	8-10
Komjáth	5-21	10-48	4-41	8-21
Nagy-Kér	5-33	11-00	4-53	8-33
Ivánka	5-49	11-16	5-10	8-50
Nyitra érk.	6-04	11-31	5-25	9-05
Nyitra ind.	6-09	12-05	5-31	—
Sarló-Kajsza	6-19	12-15	5-41	—
Úzbégh	6-28	12-31	5-50	—
Vicsáp-Apáthi	6-45	12-48	6-07	—
Szomorfalu	6-54	12-57	6-16	—
Ludány	7-13	1-17	6-36	—
Nagy-Tapolcsány	7-36	1-38	6-57	—
Bossány	7-51	1-53	7-12	—
Chinorán	8-00	2-01	7-20	—
Zsombokrét	8-07	2-08	7-27	—
Kis-Bélic	8-15	2-16	7-35	—
Nagy-Bélic	8-28	2-34	7-43	—
Simony	8-38	2-44	7-53	—
N.-Ugróc	8-48	2-56	8-01	—
Ószlány	8-58	3-08	8-11	—
Nyitraazeg	9-06	3-17	8-19	—
Nemes-Kosztolány	9-21	3-36	8-33	—
Novák	9-33	3-50	8-45	—
Koos	9-45	4-02	8-57	—
Privigye érk.	9-56	4-13	9-08	—
Privigye—Érsekujvár.				
Privigye ind.	4-05	12-28	—	6-05
Koos	4-15	12-38	—	6-15
Novák	4-26	12-51	—	6-26
Nemes-Kosztolány	4-40	1-10	—	6-40
Nyitraazegh	4-50	2-22	—	6-50
Ószlány	4-58	1-31	—	6-58
N.-Ugróc	5-08	1-50	—	7-08
Simony	5-15	1-57	—	7-16
N.-Bélic	5-28	2-20	—	7-39
Kis-Bélic	5-31	2-23	—	7-42
Zsombokrét	5-34	2-01	—	7-54
Chinorán	5-45	2-36	—	7-59
Bossány	5-51	2-45	—	8-05
N.-Tapolcsány	6-15	3-05	—	8-29
Ludány	6-31	3-27	—	8-46
Szomorfalu	6-52	3-50	—	9-07
Vicsápapáthi	6-58	3-56	—	9-13
Úzbégh	7-15	4-24	—	9-30
Sarló-Kajsza	7-23	4-32	—	9-38

Nyitra érk.	7-33	4-42	—	9-48
Nyitra ind.	7-38	4-50	12-50	9-58
Ivánka	7-54	5-09	1-06	10-14
Nagy-Kér	8-07	5-22	1-19	10-27
Komjáth	8-21	5-36	1-33	10-41
Ondróhó	8-29	5-45	1-42	10-50
Nagy-Surány	8-50	6-05	1-55	11-10
Bánkeszi	8-58	6-14	2-03	11-18
Érsekujvár érk.	9-10	6-27	2-15	11-30
Bpest felé: Érsekujvár ind.	11-56	7-04	2-37	4-10
Budapest érk.	1-50	9-06	5-55	7-35
Bécs felé: Érsekujvár ind.	9-53	6-56	3-37	1-38
Pozsony érk.	11-21	8-07	5-09	4-21

Nyitra—Lipótvár.

Nyitra ind.	6-55	9-50	4-10
Sarló-Kajsza	7-03	9-58	4-17
Úzbégh	7-20	10-05	4-29
Andacs	7-28	10-13	4-38
Elecske	7-36	10-21	4-47
Récsény	7-47	10-34	5-02
Galgóc	8-01	10-49	5-21
Lipótvár érk.	8-09	10-57	5-30

Lipótvár—Nyitra.

Lipótvár ind.	8-25	11-35	5-55
Galgóc	8-35	11-44	6-05
Récsény	8-58	12-03	6-25
Elecske	9-06	12-11	6-33
Andacs	9-17	12-17	6-39
Úzbégh	9-22	12-32	6-50
Sarló-Kajsza	9-28	12-38	6-56
Nyitra érk.	9-35	12-45	7-03

Nagy-Surány—Kis-Tapolcsány.			
Nagy-Surány ind.	5-10	1-16	4-15
Verebély	6-28	2-33	5-28
Aranyos-Maróth	7-33	3-33	5-58
Kis-Tapolcsány érk.	7-45	3-45	6-08
Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.			
Kis-Tapolcsány ind.	6-20	4-13	7-45
Aranyos-Maróth	6-44	4-23	8-10
Verebély	7-38	5-09	9-23
Nagy-Surány érk.	8-34	6-00	10-50

(A vonalal alahuzott számok az éjjeli időt jelentik.)

HIRDETÉSEK

jutányos áron

felvételnek

a NYITRAMEGYEI SZEMLE

kiadóhivatalában

Nyitrán, Papnevelde-u.

„Nyitrai Egyházmegyei Könyvtárban“

több példányban meglevő

s a könyvtár igazgatóságánál itt jelezett árakon kapható

KÖNYVEK JEGYZÉKE.

1. Knauz Nándor. <i>Magyar Sion</i> . Esztergom 1863—69. 8-ad r. 7 köt. felvázson	28.—	15. Schwetz. <i>Theologia Generalis et Dogmatica</i> . 1858. 4 felvász. köt.	6.—
2. Fraknoi és Zádori. <i>Uj Magyar Sion</i> . Esztergom. 1870—86. 17 évfolyam füzetekben	30.—	16. Zádori. <i>Syntagma Theologiae Dogmat.</i> Strigon. 1882. felvász. köt.	1.50
3. <i>Magyar Sion</i> . Uj folyam. Esztergom. 1887—97. 11 évfolyam füzetekben	20.—	17. Zádori. <i>Szűz Mária Szepítőel. Szívének tisztelése</i> . 1870. Esztergom. Színes címképpel, kemény papírkötés	1.50
4. Tokody Ödön. <i>Havi Közöny</i> . Temesvár. 1878—1894. 4-ed r. 17 évfolyam, 8 új felvázson kötetű kötetben	24.—	18. Gassner. <i>Handbuch der Pastoral. Theol.</i> Salzburg 1808. 3 felvázson köt.	4.—
5. <i>Egyetemes Magyar Encyclopédia</i> . Szt.-István-Társulat. 13 kötet, 3 új felvázsonkötetű kötetben	10.—	19. Görres. <i>Die Christliche Mystik</i> . Regensburg 1837. 5 felvász. köt.	—
6. <i>Ó és Uj-Szűzetségi Szentírás</i> . Káldy után Tarkányi. 4-ed ret. 2 köt. felvázson	6.—	20. Ruinart. <i>Hiteles vértanúi emlékiratok</i> . Pest 1855—57. 3 resz, 2 felvász. köt.	3.—
7. Balics L. R. <i>Kath. Egyház Története Magyarországon</i> . Budapest 1885. 3 resz, 2 felvázson kötetben	5.—	21. Gaume. <i>Rom und seine drei Gestalten</i> . Regensburg 1847. 4. kemény papírköt.	3.—
8. <i>Egyházi Lapok</i> . (Szerk. Hatala P.) Pest 1868—69. 2 köt. felvász.	4.—	22. Munkay. <i>Istennek földi országá</i> 2 resz, 1 felvász. köt.	1.50
9. <i>Kathol. Közöny</i> . (Sz. Bodnár Zs.) Nagyszombat. 4-ed r. 1 kötet, felvázson	2.—	23. Doctor Germanus. <i>Reformatorkok</i> . Ford. Komlóssy F. vörösvász. kötés	1.50
10. <i>Katholische Missionen</i> . Freiburg. 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1881, 1882. évfolyam, 8 felvázson kötetben	8.—	24. Frassinetti. <i>Népszerű feleletek a Religio ellen intézett megtámadásokra</i> . 2 felvász. kötet. Veszprém 1869.	3.—
11. <i>Österreichische Revue</i> . (társadalmi és irod. folyóirat) 1864—66. 12 köt. kemény-papírkötés	6.—	25. <i>Memoria Episcopatus Nitriensis</i> . Poson. 1835. felvázsonkötés (szép péld.)	—
12. Herder. <i>Conversations Lexikon</i> . 5 vaskos kötetben. teljes. Freiburg.	—	26. <i>Ugyanaz</i> , papírkötés	—
13. Perrone J. <i>Fraelectiones Theologicae</i> (Migne kiad.) 1867. 4-ed r. 2 felvázson köt.	4.—	27. Maurer. <i>Cardinal Leop. Gf. Kollonitsch Primas v. Ungarn</i> . Innsbruck 1887. vörös vászonkötés	3.—
14. Hurter. <i>Theologiae Dogmat. Compendium</i> . Oeniponte 1878. 3 papírkötésben	4.—	28. Palugyay Imre. <i>Magyarország Leírása</i> . 4 vaskos kötet füzve	6.—
		29. Munkay. <i>A Bold. Szűz Mária élete</i> . Budapest 1855.	—
		30. Palásthy. <i>A Palásthyak</i> . 3 kötet füzve	4.—

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

500 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

Kérelem.

A keresztény iskolatestvérek magyarországi anyaházában

két iskolaterem építése és berendezése

szegény hitközségem legnagyobb és legnehezebb gondját kezezi. Alulról jól tudva azt, hogy a katolikus olvasó közönség a legnagyobb örömmel üdvözölte az iskolatestvérek magyar anyaházának idevaló telepítést, a melyből egész edes magyar hazánk katolikus iskolái számára derek tanítók szeiküldetni fognak: reményem, miszerint a melyen tisztelt közönség engem az iskolatestvérek által itt első ízben vezetendő iskolák adaptálásában is örömmel és készséggel nagy kegyesen támogatand. Emiatt a legmélyebb tisztelettel egybekötött kérelem fordulok a katolikus közönséghez, kegyeskedjenek engem a fent említett két iskolaterem átépítése és berendezésének keresztulvitelében kegyes adományaikkal segíteni. A legesekeleyebb adományt is szívesen veszem. Az adományok átvételét hírlapilag nyugtázni fogom. Az adományok nevemre küldendők.

Kelt Nyitrabujan (posta helyben), 1901. évi augusztus hó 6-án.

Boll János,
plebános.

Bérkocsi-üzlet megnyitás.

Van szerencsem a tisztelt uraságoknak és a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a

Vikárius-utca 5. számú TURZÓ-féle házban

bérkocsi-vállalatot

nyitottam. — Beszereztem *disztes és kényelmes új hintókat*, s jóvérű fiatal, erős és kártartó, nem ijedős *lovakat*. Kipróbált, ügyes és alapos helyismeretű kocsisaimról kezeskedem. Egyidejűleg jelentem, hogy *október hó 1-én* istállómát a városba helyezem át. A fuvardíjat *a legolcsóbban* számítom; ugyanis a városból a pályaudvarra — vagy vissza, egy fuvar nálam *csak 80 fillérbe* kerül, egy egész napi fuvarozásért pedig csupán *8 koronát* kérek. Nagybecsű bizalmukba magamat ajánlva, vagyok tisztelettel

STEFECSEK GYULA,

bérkocsi-tulajdonos, ezelőtt a „Korona“-szálló kalauza.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. bútorgyári raktára
NYITRA, Párutca.

Olajfestményekben nagy választék a legújányosabb árak mellett.

A n. é. bútortvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stíli

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó árakon, ugyszintén

saját készítményü kárpitos bútoraimat.

Szilid és pontos kiszolgálás biztosított. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

42-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,
Kainitot,

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.